

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Pavli Segneri E Societate Jesu, Qvadräginta
Sermones**

Segneri, Paolo

Antverpiae, 1695

Sermo XXXVII. Die Lunæ post Pascha. Timet Orator, ne Auditores jam è peccato resuscitati, iterum in illud relabantur, atque hunc relapsum impedire conatur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52734](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52734)

SERMO TRIGESIMUS

SEPTIMVS.

DIE LUNÆ POST PASCHA.

Sperabamus, quia ipse erat redempturus Israel, & nunc tertia Dies est hodie, quod hac facta sint. Luc. 24.

Imet, quisquis amat? nunquid id verissimum est, Auditores? quin ita timet, quisquis amat, ut nimium timeat: ad omne dubium etiam improbabile palpat, ad omne periculum etiam levissimum expavescit: *Res est solliciti plena timorū amor.* Nollem tamen vos mihi indignari, si candore nimis ingenio meum vobis timorem detegam, qui matutino hoc tempore cor meum occupavit. Metuo enim vero, ne forte brevi à sancto illo vitæ tenore deflectatis, quem sacro hoc tempore animosè concepistis. Ne vos hoc ostendat, auditores; timor enim iste meus non oritur ex gravitate periculi, quod videam, nec à exigua existimatione, quam de vestra pietate, de vestra fortitudine, de vestra prudentia habeam; sed si vestrâ licet veniâ loqui, ex amore nimio. Quamvis, ut verum fatear, nec periculum tam leve est, nec adeo incertum, ut operæ pretium non sit, illud prævenire. An non etiam auribus percepistis, quod in

Evangelij contextu prælectum est, de geminis illis celebratissimis peregrinis in Emaus? Hi quidem, quis ibit inficias? primò satis fideles erant, fidemque integram Christi sermonibus præbebant, indubitata resurrectionis ejus spe conceptâ; *Sperabamus, quia ipse erat redempturus Israel. 21.* Cùm autem jam tertiæ diei serus vesper ingrueret, absque eo ut Christum viderent, quid fecere miseri? incepterunt vacillare, quin diffidere ac tandem omnino fide labi, usque adeo, ut Christo necessitatem imposuerint, eos criminandi, ut incredulos iisque velut mente captis exprobrandi: *O stulti & tardi corde ad credendū! Luc. 24.* Adeo vel modicum sufficit, humano animo à bonis propositis avertendo. Quis porro me securum faciat Auditores, antequam crastinus vesper imminet, id est diei tertiæ crepusculum, ne de vobis etiam non novo animo mutet, & inversâ priori voluntate, fidem Christo datam non servet? quis mihi promittat, neminem vestrum antiquas præces & dolos exercitum? neminem in pristina lusuam

confortia sese ingesturum, neminem mores antiquos, quos tantum prius detestabatur, rursus assumpturum? Hac ergo die id unum vobis decrevi demonstrare, ne constantiæ vestræ nimium confidatis, idque eam tantum ob causam, ut tantò firmiter in ea stabiliamini. Faciles ergo aures à vobis expeto, quas ille meretur, qui in id unum semper incubuit, ut, quod vobis proficuum esset, proponeret, insuper habito omni alio applausu (uti ex omnibus sermonibus vobis perspicuum est) præterquam illo solo, qui fortè potuit illi oriri ex eo, quòd vestris commodis sincerissimè studuerit, & quod vobis saluberrimum potest accidere, unice persuadere allaboraverit.

II. Et primò quidem minimè vobis negaverim, Auditores, hanc novam vivendi formam ad virtutis amissam correctam, ab initio difficilem vobis, & acerbam futuram: antiquæ enim vobis blandientur illecebræ, animi affectus rebelles insurgent, propterea violentia vobismet ipsis erit inferenda, ut perseveretis. Sed edicite! quanto temporis spatio vobismet ipsis erit vis inferenda? nunquid annis integris, longoque, qui vobis etiamnum superest, temporis decursu; usque dum ad vitæ terminum pertingatis? Deum bonum! & quid tandem foret, Auditores, si mors illa quam vobis procul distitam & ipsa longinquitate distantia obscuram imaginamini, vicinissima domui vestræ immineret, vosque interea ex perseverandi impatientia vel

pauculis adhuc mensibus in cæpio vitæ statu tam sapientiæ conformi, tam moderato, coronam perseverantibus promissam perderetis? Nescio, an unquam mente percipientis observationem illam, quæ, quotiescunque animo meo incidit, parum abest, quin ex oculis pietatis lacrimas exprimat. Præstolati sunt miseri Israëlita Moysen in monte degentem magnâ longanimitate, nec minimo indicio aut animi rebelli, aut voluntatis in divino timore tantis edito, cum tandem tanto moræ nimium diuturnæ correpti, fastidire cœperunt, & Moysen, aut sui penitus oblitum, aut saltem diuturnè moraturum, aut non amplius omnino reverenturum arbitrati, novum sibi ducem eligere decreverunt, utque illum facilius ad voluntatis sui arbitrium inflecterent, minimè indignati sunt vitulo se subicere ex toto solo: *Mutaverunt gloriam suam in similitudinem vituli comedentium fenum.* Jamque alacres modestiæ morum dissolutione, pietatem labibus, religionem avitam Idololatricam commutaverant, cum ecce repente Moyses supervenit, qui ad spectaculum tam indignum zelo implacabili æstuans, tabulas legis illico laxo dilatas confringit, Aaronem incepti simulacrum igni dissolvit, tanquam tribu Leviticâ sibi adjunctâ, fulgorem instar per media multitudinis castris & attonitæ castra deserviens, viginti tribus circiter hominibus interfecit, macello tantis

magis horrido, quanto magis violento. Quæro nunc ex vobis Auditores, quot dies eos Moysen præstolando impendisse creditis? Certè non nisi triginta quinque circiter, juxta doctissimi Abulensis commentationes, adeo ut si eadem patientiâ animi adhuc quinque dies adjecissent, tot enim ille diebus reditum distulit, certè nec crimen tam detestabile commississent, nec macellum tam sanguinolentum sustinissent. Et vos ad magnam compassionem non movet tanta infelicis populi calamitas, ob paucorum dierum inconstantiam tantis se malis involventis? O infelicitatem inexplicabilem! O casum acerbissimum, & inexpectatum! Jam tandem assequor verissimum esse, quod in divinis proverbiorum oraculis legitur, illum, qui impatientiâ vincitur, non nisi stultissima decernere: *Impatiens operabitur stultitiam, Impatiens exaltat stultitiam.* An non enim in hoc facto perspicue apparuit, Jam quid si par infelicitas vobis quoque immineret? Vos mortem longè à vobis distam existimatis, atque adeo correpti tædio, intra vos ipsos dicitis: quid faciam? tantisne annis in tali vitæ norma porro persistam? tantisne annis absque omni vindictæ solatio? tantisne annis absque omni sensus voluptate? tantisne annis sine ullo verbulo licentioso? quis possit tandiu resistere? Nunquid dilectissimi mei, nunquid in hunc modum ratiocinamini? an non autem accidere posset, ut rationes hæc, quas extenditis ad plures annos, fortè nec

ad paucos menses, nec ad paucas hebdomades, imò nec ad paucos dies pertingant? forsitan mors jam appropinquat, jam rotat ferrum, jam ictum librat, jamjam vitam eripit? & vos ob tempus tam exiguum animis conciditis? *Va ijs, qui perdiderunt Eccles. sustentiam, & dereliquerunt vias 2.56. rectas, & diverterunt in vias pravas.* Ita enim inconstantibus Ecclesiasticus minatur. *Va ijs, va ijs!* Quid ergo foret ô Christiani, si numero infelicitium horum accenseremini, derivatâ in humeros vestros eorum calamitate? O quos in singulos, & fremitus totâ reud æternitate solveremini, ac horis singulis, in inferno positi, & impatientibus illis Israelitis aggregati exclamaretis; Heu! quinque dierum causâ, quinque dierum causâ, quos sustinere renuimus, in hunc locum detrosi sumus, & tam exigui temporis impatientia omnium sæculorum pœnis solvenda est.

III. Verùm dicamus ampliùs, & permittamus, vitam vestram in integra adhuc ætatum spatia extendendam, quos vobis & ætas florida, & vitium robur ac vigor adpromittunt. Nostisne causam, cur adeo difficile vobis accidat, morum innocentiam conservare? quia nempe semper cum iisdem vobis difficultatibus luctandum esse existimatis, quas in præsentiarum experimini. Hoc autem à veritate prorsus alienum est. Certè diebus singulis præsens difficultas imminuetur, & quemadmodum ad solis ortum nebulae fugiunt, & ad ignis præsentiam fumus evanescit, ita & in

vobis divinā adminiculante gratiā ex animo vestro disparebunt angustiae, anxietates, & affectus inordinati, qui modò illum tam sp̄sē obscurant, Quis vestrū non meminit Samsonis, tam infaultē in Philistæorum manus il-lapsi? Erat sanē spectāculum commiseratione dignum, videre, hominem tam fortem esse ludibrium plebis tam abjectæ: clausus carcere, vinculis gra-vis permittere debebat se ab inimicis suis utroque lumine orbari; sub-indē jumentū instar molæ applicitus, circumstantem densissimam puero-rum petulantium, senum invidorum, & foeminarum impudentium, omniū cœratim insultantium turbam, tolera-re; ad hoc flagra, quasi ignavus, ab illo ludibria tanquam cæcus substinere cogebatur; nec unquam illi à misero discedebant, nisi insidiis pugnis, im-pactis calcibus & colaphis, probè ge-nio suo crudeliter litāssent. O Samson, Samson! ubi erat virtus illa, quæ te prius adeo formidandum effecerat? Vis, inquam illa, qua rudentes circum-positos rumpebas, ut stipulam paleæ ad ignis odorem dissolutam? Ubi ner-vus ille vitium, quo civitatis portas æneas, è cardinibus avulsas, hume-risque impositas auferebas, quasi pen-nicillo in tela depictas? an non tu eras, qui cum ipsis leonibus singu-lari certamine luctabaris, eos ma-nu inermi comprimebas & suffo-cabas, & eorum cadavera apibus in prædam relinquebas? Nonquid tu eras, qui populos integros in fugam convertebas? qui integros exercitus debellabas? cur ergo catelli isti latta-

tu suo in præsentiarum illudant ti-bi, nec animus tibi superest eos con-cendi? Vah præstolamini paulisper auditores, præstolamini, & acturum videbitis, quid Samsonē futurum sit, Jam enim misellum detonsis capillis, in quibus omne robur refederat, con-tumini; non ita potrò erit, hi enim postliminio succrescent, tum enim te-ro robustiorem illum, quàm unquam, columnas geminas brachijs concu-tientem videbitis, diruentem ædifi-cia, excitantem ruinas, ita ut majo-rem stragem attonitis Philistæis coe-riens illaturus sit, quàm vivos intu-lerat. An non id eventus docuit, au-ditores? Ita pariter vobis eventurum creditote. Jam enim capilli vobis & comæ truncatæ sunt, id est, confortantis divini Spiritus gratia est satis imitata; quid mirum, si à sensibus cor-poris vestri instar mancipiorum iri-demini? Si dæmonia vos larvis tur-pissimis infestent? Si tentationes non sine ingenti molestia in vos insilliant? quid tum postea? tempus & mora gratiæ indulgete, usque dum crecet & augeatur, tum enim vero ejusdem vim & effectus videbitis. Restitue-tur vobis omne illud robur, quod quondam in baptismo recepistis; re-viviscet fides, spes revirescet, accen-detur charitas, ut omnia comple-ctar verbo: *Insilliet in vos spiritus Do-mini.* Tum sanē tam intrepidus vos experiemini, tam animosos, ut nul-lo nec mortis quidem terrore sint concutiendi. Ad hæc, quis ignoret, omne principium difficiliter accide-re incipienti, quàm progressum?

Etiam

Etiā tauris & bobus durum accidit, primo se iugo subdere, grave equis frāno coerceri, camelis ferendo oneri se submittere; sic & artes cantandi, saltandi, scribendi, sculpendi, acupingendi in primordio difficiles sunt Tyroni; qui militiæ nomen dedit, ad primos assultus expavescit, qui rei nauticæ, primis navigationibus nauileam patitur, qui terrestrē iter peragit, primis peregrinationibus lassatur: quid ergo mirum, si idipsum vobis etiā vitam Christianam viventibus accidat? Hac de causā acutè observavit Philo Hebræus, primas aquas, quæ Israëlitis in deserto occurrebant, amaras fuisse: quibus subinde tam dulces & deliciosæ successerunt, ut etiā melli invidiam nominis fecerint. Illas ergo difficultates, quæ in divino vobis servitio occurrunt, minimè penli habetote: hæ enim sunt principiorum onera cunctis communia; omnibus peræquè durum accidit ab initio, carnem repagulis coercere, custodire linguam, iræ frānos imponere, superbiam subjugare. Si parum patientiæ adjeceritis, hæc omnia levia fient & deliciofa, ut admiratione vestri met capti, cum Divo Augustino dicturi sitis: *O quam suāve mihi subito factum est, carere suavisatibus negarum?* O quale gaudium, quæ pax, quæ securitas! certè nunquam animo concepissem, usque adeo facile accidere, omni prævæ voluptati Dei amore renuntiare, ut, *qua modò amittere metus erat, jam dimittere gaudium foret.* Demus ergo, vobis

in præsentī laboriosum accidere, in vitia quondam vobis tam familiaria nō relabi; nec propterea animis cadendum est, sive enim moriamini, sive vitam porro producat, brevis erit labor. *Vsque in tempus, usque in tempus* Ecclesiæ *mentiri nequit, usque in tempus sustinebit patiens, & quid inde? & postea redditio iucunditatis.*

IV. Quāquam, an non videtis, excusationem hanc à vobis hæctenus allatam, sive vera sit, sive veritatis velamen, nil aliud concludere, quàm contra vos æternæ damnationis sententiam? auscultate jam, & mentem bene advertite; si, ut propriā vestrā confessione palam est, tam durum vobis accidit, in vitia non relabi: quantò difficilius accidet, à lapsu resurgere? nunquid enim tunc magis debiles, languidi, & viribus animi magis exhausti eritis? an non prævæ habitudines sument incrementa, & perfidæ inclinationes fient peiores? Idem igitur ferè est, ad peccandum relabi, quod est damnari. Huic sanè, ni fallor, argumento vis tanta inest, ut nihil illi porro opponere possitis. Ut tamen adhuc magis convincamini, considerandum vobis est, quòd relabendo in peccatum, non solum quantum in vobis est, ad statum præsentem regredi difficillimum vobis futurum sit, eritis enim semper magis magisque prostrati; sed crescet etiā difficultas ex parte dæmonis, & simul ex parte Dei. Id quod dæmonem attinget, vivā vobis similitudine, nec minus efficaci demonstrabo.

V. Eve-

V. Eveniet nonnunquam, ut Nobilis Christianus, à Turca Algerij in captivitate redigatur, acque ibi diligentia non tam severa, quam discretà, & pethumanà, in vinculis custodiatur. Arripit ille occasionem opportunam, & custodibus die quadam non adeo sollicitis, aut sagacibus, quid facit miser? rumpit vincula, frangit leras, & à carcere ad mare profugit, ibique invento navigio sese ascendit in libertatem. O factum bene! quod si autem tam stolidus sit, ut rursus suà culpà à barbaris intercipiatur & furibundis eorum reddatur unguibus, è quibus paulò antè elapsus est, quali custodiæ, cui eum carceri traditis mancipandum? Caverna certè & specus horridissima, quam unquam Africanæ Latoniæ habuerint, ipsi obtinget. Compedes cruribus, catenæ collo, vincula brachijs injicientur? si primò ipsi indulgebatur, ad auram liberam respirare, jam nec solis jubar potè videbit; si primò permissum erat, liberiore passu incedere, jam nec jacere amplius concedetur. Utque miser vires deperdat, minusque aptus fiat ad fugam ultra tentandam, diebus singulis longà inedià maerabitur, labore durissimo ac quotidiano, rigidoque fluctuario subigeretur. In hunc prorsus modum vos tractabit diabolus. Jam olim ejusdem mancipia eratis, sed cum vel minori curà vos custodiret, aut majores vobis animi essent, feliciter è manibus ejus elapsi estis. Nunquid ita est, Auditores? quid ergo faciet, si in potestatem ejus iterum re-

digamini? dicam vobis Jeremiæ vobis: *VI non egrediamini, aggravabit compedes vestras*, duplicabit catenas, funes funibus addet, & solerti oculi locum, quo è manibus ejus evasistis, observans, *Circumadificabit adversum vos*, omnes aditus obstruet, omnem exitum admoto obice coarcebit, nec angustà quidem rimà relicta, qua cælum contueamini; quondam ad frugem conversi estis belli ejusdam pij lectione, jam ille solertissimè vigilabit, ne alij codices in manibus vestras perveniant, quia qui obscænis amoribus, & fabularum turpium commentis scætant. Si verb concionibus sacris ad frugem animi rediistis, vos profanis negotijs implicitos avertet; si sodalitarum frequentatione, vos pravus consorti involutos separabit; si inspirationibus internis, vos in tumultus mundanæ conversationis conjiciet, quæ inter divina vox audiri potè vit poterit. Ad summam, omni arte & industrià laborabit hostis malignus, ne posthac è manibus ejus elabamini. *Circumadificabit adversum vos, ut non egrediamini, aggravabit compedes vestras*. Cavete ergo o Christiani, si enim ejus potestati denuò subjiciamini, ædum est de vobis; cauti ambulate & providi, nec enim in hisce periculis jocandum est.

VI. Et hoc quidem, quantum demonem concernit. Quod autem ex parte Dei est, quis ignorat, quod relabendo in peccata, minorem potestatem eorum auxiliorum spem habere possitis, quæ ille prius suggessit, ut possit.

possitis resurgere? Dicite enim, quâ ratione DEUS vobis porrò confidat? cum toties tamque turpiter ei fidem fregeritis, & post toties iteratas protestationes promissionesque eum impofterum non offendendi nihilominus identidem pejus, quàm unquam antè in ejus offensam recideritis? Hoccine sit honorati instar viri agere? Judas, ut promissis staret Jacobo factis, de Benjamin restituendo, qui captivus in Ægypto tenebatur, se ipsum ad carceres & vincula obtulit. Jolue, ut fidem Gabaoitis datam servaret, quæis foedere amicitia colligatus erat, magnum prælii discrimen adiit. Regulus, quantumvis gentilis, ut Carthaginensibus fidem de suo reditu datam, si lytri tumma non perolveretur, servaret, atrocissimæ morti se exponere non dubitavit, nudo corpore ab œmulis intrusus in dolium terratis cuspidibus exasperatum. Vos autem ad fidem DEO servandam nihil pati omnino? nec lenium frangere desideria? nec furoris impetus reprimere? Hæccine fides est, hæc sinceritas, hic animi ingenui candor? *Irrisus est, non pavitens*, ait magnus præsul Augustinus, qui adhuc agit, quod pavitit, & peccata non minuit, sed multiplicat. Hoc enim verò est Deum subannare, DEO illudere; hoc nihil aliud est, quàm illum vilissimi instar & ignavi homuncionis, mendicabuli aut cerdonis tractare; cui, etiamsi abjectissimus sit, palam tamen perfidie esse non sustinetis. Præterea per relapsum in peccatum ingratitude vitio vos obstringitis maximè enormi,

R. P. Segneri Quadragesimale.

quam ab ullo mortalium possit designari, contemnendo nimirum gratiam divinam post primum peccatum vobis restitutam. Vos ergo ob hanc causam terra illa estis, quàm Apostolus *terram reprobam* indigitavit, quæ cum à cælis rore liberali perfusa sit, *sape venientem supra se bibens im-* Ad Heb. 6. 8. *brem*, herbarum speratarum loco tribulos producit & spinas, *profert tribulos*, nec aliud ob id quàm ignem meretur, *cujus consummatio in combustionem*. Accedit grave scandalum, quo alios pervertitis impudentiâ torridissimâ, quam demonstratis, vos è numero eorum esse, qui veluti canes ad vomitum redeunt, ob id DEO abominabiles: *Canis reversus ad vomitum suum*, divo Petro testante, & sacrae paginæ proverbii, *Canis, qui revertitur ad vomitum*. Quis autem hoc nomine appellatur? nostis perbene: *Imprudens, qui iterat stultitiam suam*. Anne igitur putatis, posse vos DEUM denuò offendere, & offendendo irritare, sine manifesto periculo interitûs; Heu si ita foret, numquam profectò tam claris verbis Princeps Ecclesiæ pronuntiasset: *Me-* 2. Petr. 2. 22. *lius erat iis non cognoscere viam justitiam, quam post agnitionem retrorsum converti ab eo, quod illis traditum est sancto mandato.*

VII. Verùm quid opus est, tanta rationum momenta congerere, cum vel unica probè intellecta reliquis omnibus antecellat? vellem ergo, ut attentis illarum animis auscultaretis, quamvis enim illa haud levi vobis consternationi esse possit, erit tamen unâ

unà & utilis, nec mihi magis cordi est, jucundum vobis sermonibus meis esse, quàm utilem ac proficuum. Palam est, res omnes hominum à Deo, certo pondere, numero & mensura esse dispositas, juxta sapientiæ oraculum: *Omnia in mensura & numero, & pondere disposuisti*: adeo ut non solum constitutus sit certus animarum in mundo succedentium numerus, sed annumerati quoque actus eorum singuli, cogitationes, & passus; nec periculum est, ut in re vel minima præfixus iste numerus transcendatur. Hinc consequitur, pariter determinasse Deum, quantum peccatorum numerum à nobis commissorum æquo velit animo tolerare. Hoc ergo completo numero necesse est, ut si vel unicum superaddamus, vel vitæ nobis telam improvisè abrumpar, vel rationis usum eripiat, atque adeo certæ damnationi expositos relinquat. Audite Divum Augustinum, cujus hæcenus vobis ore locutus sum:

Sap. 11.
2.

De vita
Christiana c.
3.

Illud sentire nos convenit, tamdiu unumquemque à DEI patientia sustineri, quamdiu nondum suorum peccatorum terminum, finemque compleverit, quo consummato eum illico percipi, nec ullam illi veniam jam reservari. Nec sanè efficacia ad id probandum Scripturarum testimonia deficiunt, ex ijs collecta, quæ DEUS primò Amorrhæis, mox Pentapolitis, tandem Pharisæis prædixit. Sed his dissimulatis, id quod maximè perspicuum est, apponam: Multoties Israëlita in deserto peccaverant, cum murmuracione, ac desperatione, tum

etiam oblocutione & Idolojomania, nihilominus tamen, cum peccata nonnullis expeteret, semper tamen veniam aliis dedit, quamdiu miseri à conspectu terræ promissæ aberant; sed cum rursus auderent peccare, ut prius, contra Deum murmurando, quod se ex Ægypto abduxisset; tum enim verò indignatus Dominus, quamdiu, inquit Moisi, injurias populi huic mihi illatas patiar? Perdam universos peste, evellam, exterminabo, in nihilum redigam: *Vsquequò detrahetur mihi populus iste? Feriam igitur eum pestilentia, atque consumam*: cum tunc Moyses vehementer in eorum salutem incumberet, annuit tandem Deus roganti, hac tamen conditione, ut omnibus illis, qui post exitum ex Ægypto nati erant, aut paulò prius, veniam indulgeret, iis autem criminibus, qui ætate jam provecctà egressi erant, hos enim omni misericordiâ potè indignos censuit. Jam ego causam vobis velim memoretis, cur tantà Deus erga eos inæqualitate usus sit, acriter obsecro, quæ illa fuerit. Quia nimirum isti jam decies Deum irritaverant: *Tentaverunt me jam per decem vias*. Moriantur ergo omnes, moriantur! itaque minutum habebat Deus lapsus eorum singulos in numero, quibus veniam largiri decreverat. O infelices illi, cum nonum peccatum attingerent, qui ultimus veniæ terminus erat amicum prudentem & sincerum nacti essent, qui opportuno tempore acclamasset, sistite miseri, satis est, superque: nec porro peccando progredimini, post hoc enim peccatum de-

venia vobis danda conclamatum est. O quanto illos beneficio sibi obtrinxisset! Verumenimvero, quis hoc scire poterat? incertus enim est numerus iste & varius, nec una cum omnibus lex observatur; huic enim minus, plus illi dimittitur. Unde Deus, qui ad decimum ulque peccatum Israelitis indulgere veniam decreverat, rigore longè strictiori erga habitatores Damasci, Gaza, Tyri, & Edom utebatur, quâ de causa? audite, quæso, quid Deus illis per Prophetam Amos voluerit annuntiare: *Super tribus sceleribus Damasci, & super quatuor non convertam eum; super tribus sceleribus Gaza, & super quatuor non convertam eum; super tribus sceleribus Tyri, & super quatuor non convertam eum. Super tribus sceleribus Edom, & super quatuor non convertam eum.* Quod sanè, si verum eloqui placet, haud aliud est, quam commissio quarto peccato veniam illos porro nullam sperare posse: ita ad litteram pro meo scopo aptissimè interpretantur Theodoretus, Remigius, Haimonius, Dionysius, Lyranus, aliique plures S. Hieronymi summi interpretis sequaces. Hac doctrina supposita, quæ solida est, & bene fundata, venite Christiani mei, mihi responde: notumne vobis est peccatum illud, è quo novissimè resurrexistis, non esse ultimum, quod è iudiciorum suorum, & decretorum abyssis Deus statuit, cui veniam largiatur aut forsitan certi estis de contrario? Sed quid dixi certi? ane aliquod saltem iudicium vobis est, aut vel modica in-

dicij scintilla? quin potius cum Deus vos hucusque toleraverit, non solum ut Judæos decem vicibus, sed viginti, triginta, aut fortè centenis, veritati certè magis consentaneum est, vos in præsentiarum puniendos à Deo, quàm ultra sustinendos. Et vos nihilominus in lapsum inclinatis? ego sanè, mihi credite, vestri amore totus palpito, totus tremo, si vel mente concipio periculum, in quo versamini. Forsitan enim peccatum illud, quod patrare animus est, forsitan illud ipsissimum est, cui porro venia non concedetur; non quòd peccator quilibet, benè hoc percipite, non quòd peccator quilibet, quamdiu vitâ gaudet, & libertatis arbitrio, non semper possit se emendare, hoc enim sincera Theologia nos docet; sed quòd, cum cumulum determinatum peccatorum, quibus venia danda taxata est, impleverit, dein uno novo superaddito scelere illico percussatur, hoc est, quòd aut repentinâ morte decedat, aut rationis usu priveretur, aut saltem efficacibus auxiliis destituatur, sine quibus tamen non contingit ullum salvari. Quid ergò inserti pelsimè fluctuatis? quin potius clavus figendus est: *Clavus Isa. 54. vos tuos consolida*, an non Deus clarissimè per Isaiam inclamat? non enim hæc materia est diuturnæ consultationis, nec tanto discrimini salutis æternæ exponenda est, ob caducam & brevem voluptatem, aut vindictæ aut commodi proprii, aut amoris lascivi, aut vanitatis. Omni conatu laborandum est, ut vim vobismetipsis inferatis, cumque per divinæ misericordiæ adminiculum feliciter è servitute pecca-

ti in libertatem asserti sitis, decernere oportet firmiter, ne iterum in eandem, quocumque demum dispendio, recidatis. Pereant bona fortunæ, & honoris, pereant amici, pereat ipsa, si necesse sit, vita. Mori potius, quam iterum peccare, mori potius, potius

Ecclef.
4.33.

mori. *Agonizare pro anima tua.* Hem quàm benè dicat Ecclesiasticus: *Agonizare pro anima tua.* Si hoc satis non est, etiam mori non renue, & usque ad mortem certa pro iustitia.

VIII. O quanto gaudio vestri causâ cælum affluxit, cum sacris hęc diebus firmo proposito decrevistis, ad illum redire Dominum, quem prius malitiosè deseruistis? cum alacres è penatibus vestris egressi, in templum concessistis, sacroque tribunali admoti, in genua cernui, ad pedes Sacerdotis, Dei vices gerentis, vos advolvistis, præmissoque è cordis intimo, brevi suspirio, percusso pectore, demissis oculis, interno animi dolore pleni dixistis: *Pater peccavi!* O quantum tunc erat angelicarum mentium tripudium! quæ gaudia, quanti triumphi, quæ divos cœlites inter exultatio? quæ congratulationes affectuosæ, Virgini Matri protectrici vestræ Mariæ, illic factæ sunt? Christo Servatori, Deo Patri vestro! id vobis scire sufficiat, omnes sanctos tantam in cælis lætitiâ non hausisse ex iustis, quantum ex singulis vestrum ceperunt. Vos autem, qui tantâ cælum voluptate replèstis, illam iterum vultis eripere? quemadmodum ille faceret, qui divite dono vos hodie remuneraretur, & cras

pœnitentiâ ductus, idem repeteret. O quæ inhumanitas, quæ morum cruditas? quid enim id aliud est, teste Sapiente, quàm se penitus exorsum reddere? *Hodie saneratur quis, & cras expetit, odibilis est.* Parum ab erat, quin dicerem, satius fuisse, si vos cœlites non lætasse spe illâ, quæ vos recuperasse credebant, felicis locos æternitatis, si tam citò illos rursus affligere decrevistis, convertendo in lætium citharam eorum, cantus in lacrimas, honorem ipsis exhibitum, in injuriam magis acerbam: *Va filij desertores!* in clamatem vobis, si ita esset, indignabundus cum Ilia: *Va filij desertores!* ita fidem infringitis? ut addatis peccatum super peccatum. Considerate obsecro, jam enim geminorum Dominorum fecistis pecculum, Christi, & Diaboli, jam hinc, jam illi servitutem servistis, ut tandem utriusque perfectam comprobaveritis neccitiam? si ergo, postquam diabolo renuntiastis, & ad Christi patres accessistis, jam Christo deserto, ad dæmonium revertamini, quid tandem eveniet? an non hoc est aperissimis signis ostendere, meliorem vobis videri servitutem diaboli, magis illam vobis cordi esse, magisque utilem? *Comparisonem videtur egisse, qui utrumque cognoverit, verba sunt Tertulliani horrore plena, & judicatur, pronuntiâsse eum meliorem, cuius se rursus esse maluerit.* Volne Deo tam bono tantum dedecus inurere? Ab Christiani, per Sanguinem illum, vestri amore sparsum, vobis que tam salutarem, per Sanguinem

nem illum vos oro & obtestor, ut ne id faciatis. Mori potius, potius mori! si secus feceritis, o miseris vos & infelices! *Ve filij desertores!* clamabo iterum, quia hæc est temeritas! DEUM relinquere pro diabolo, DEUM relinquere pro diabolo? O injuriam horrendam! quid enim aliud est servitus inferorum in vos redundabit, præter odia & rancores? Quid tibi vis in via Egypti, ut bibas aquam turbidam, quid tibi cum via Assyriorum, ut bibas aquam fluminis? State potius, inclamat Apostolus, fortes & animosi. *State & nolite iterum jugo servitutis contineri.* Sumite animos, & estote fortes. Cælum univèrsum vobis assistere, paratum est, si modò vos fidelitatem eidem spondeatis; minimè dubitate, ejusdem patrocinio plura vos posse, quam credatis. Quotquot ibi sunt, longè graviore pugnas sustinuerunt, quam vobis forsitan imminebunt. Hic ferrà diffusus, hic lapidibus obrutus, hic flammis exustus, hic rupibus abscissus, hic in cavernis marcidus; hic portentosis jejunijs, hic cilijs, hic catenis, ac carnificinis alijs atrocissimis omnia membra sua afflixit; & tamen hæc tanta divini Numini favore non sine facilitate fecerunt; an vos id, quod tantò minùs est, eadem ope fulti non poteritis, hoc est, non peccare porrò lethaler? Quin tandem ergo stabilite propositum, & cum fidelissimo Jobo Deo dicite: Tuus esse, o Domine! decrevi firmiter, tuus sum, tuus ero. *Iustificatus*

tionem meam, quam cepi tenere, non deseram. E mundo potius me elimina, si diem forsitan illucescere videris, ubi tuus amplius non erò.

P A R S A L T E R A.

Minimè dubius hæreo, Audito- IX. res, apprimè vos intellixisse, quanta nobis incumbat necessitas in peccatum posthac non incidendi. Si enim pisces semel ab hamo liberi, & cervi è laqueis extricati cautiore posthac sunt, ne rursus in eos illabantur; cur id ipsum non faciamus & nos, quos natura ratione atque adeo cautè longè majore dotavit? nil ergo amplius residuum est, quàm ut praxin eorum à quodam edoceamur, ut ea, quæ dicta sunt, faciliùs executioni mandemus. Non dubitate: suggerit illam D. Chrysostronus, quàm meo quidem iudicio, aut magis apposita, aut usu magis probata dari non potest; illa est, occasiones procul evitare, neque solùm gravium nozarum, de quo, si etiamnum meministis, sermone integro disseruimus, verùm etiam levium, quin & illarum, quæ vel à longè ad malum vos inducere possent, adeo, ut si quondam assueti eratis effræni carnis licentiæ, nunc etiam à levitatibus non omnino lascivis abstinere, si usum contraxistis colloquiorum turpium, posthac etiam à facetijs non usque adeo immodestis vobis temperetis, si crapulis & alijs intemperantijs litastis, *Qqq 3* etiam

Hom.
16. ad
pop.

etiam à delicijs non omni ex parte prohibitis vos contineatis. Pari ratione etiam de alijs vitijs differite, quorum antea consuetudinem habuistis. *Hæc maximè securitatis erit occasio, audite verba Sancti propria, non tantùm peccata fugere, verum etiam, qua videntur indifferentia quidem esse, seu media, ad peccata verò nos supplantant. Vis pudicus esse & fuge etiam petulantem aspectum; vis à verbis turpibus abesse & fuge etiam risum solutum. Vis ebrietate separari & fuge delicias, & lautas mensas, & vinum radicibus extirpa.*

Respondebitis mihi, ni fallor, ab amicis non nisi ea, quæ honesta & congrua sunt, exigi debere, tantum autem à vobis petere, quantum hactenus dictum est, nil aliud esse reipsâ, quam vos ad vitæ genus non solum laboriosum, sed & insupportabile condemnare. Sufficere sanè, nec id parum esse à criminibus & peccatis gravibus abstinere, ultra hæc vos obligare, ut & à delicijs, nec prohibitis, nec turpibus, sed indifferentibus vobis temperetis, hoc enim verò nimium videri. Nimium? Vah quid audio Auditores? os comprimitis, nec enim in hunc modum loquendo intelligere videmini, ad quantum vos obliget pœnitentiæ status, in quo in prælentiarum velamini. Quid enim, si à vobis postulasset, aliorum more, jejunia asperissima? flagellationes sanguineas? hirsuta cilicia? silentia absque dispensatione? vigiliis diuturnas? an & hoc nimium appellare vobis animus esset? perpendite, quæso, an ni-

mium sit, si vos illecebris etiam non illicitis priveris, cum toties vos turbibus & illicitis, ne dicam, palam scandalosis pollueritis? certè alia mens Davidi erat, cum quondam siti ædens, frigidam de cisterna Bethleem anhelaret: ô quantâ aviditate illum, cum allata esset, aspexit, arripuit, & labris, paucis tractibus exhaustura, admovit? sed momento temporis, mutato animo, aquam effudit in terram, ita, ut nec guttulam degustaret, eaque Domino sacrificavit: Nescit habere, sed libavit eam Domino, hoc notum vobis est, quâ de causa id fecerit? respondebit Divus Papa Gregorius; recordabatur nimirum eo temporis articulo David illarum voluptatum, quibus se se annis elapsis cum Berthabæa ingurgitaverat, atque ita profundo horrore percussus, nimis audax ac temerarium fore iudicavit, etiam licitis voluptatibus indulgentem illum, qui animum in turpes ac inonestas effuderat, & quia illius se perpetrâsse meminerat, contra se ipsum jam rigidus, voluit etiam à licitis abstinere. An igitur res magis operis vobis videtur, si memores voluptatum, quibus in Dei despectum multoties vos immeristis, illis etiam vos ejuldem amore priveris, quam temeris licitæ sint, non tamen peccatissimæ sunt, qualia sunt convivia, choreæ, comædiæ, libelli amerosi, profana colloquia? Ah Domini mei, minimè velim credatis, eundem peccatori pœnitenti, & ad frugem recens converso sufficere fervorem, qui innocenti quondam congruere,

In hujus exemplum scripturæ sacræ nos edocent, Israëlitas post calamitosam captivitatem exantlatam, Hierosolimam reduces, in cultu divino multo fuisse exactiores, ut Beda observavit; Machabæos pariter, postquam à vili fuga reversi, novos sumptulerunt animos, longè audaciores fuisse in sperendis vitæ periculis, ut Bacharius notavit; prætereo alios, quos hic commemorare longum foret; nolim ergo posthac mihi dicatis, nimium me à vobis exigere, dum id peto, ut occasiones peccandi etiam leves fugiatis; major enim à vobis in presenti, quem vivitis, statu vitæ perfectio postulat.

XI. Verum linguamus ista, aliud ego responsum vobis, & quidem minimè expectatum dare paratus sum. Volo omnino, ut ab occasionibus peccandi etiam leviculis, ut dixi, abstinatis, nec tamen id ob mortificationem vestram, sed commodi potiùs vestri, & utilitatis ergò. Multo enim difficilius vobis esset, passioni minùs ordinatæ parùm concedere, & multum negare, quàm negare prorsus omnia. Declaro mentem. Movet Divus Chrysostomus dubium quoddam, certis fortè quibusdam juvenibus formæ muliebris absque latetate admiratoribus, intellectu non ingratum: qua de causa Christus, cum in lege nova, præcepta nobis ab antiqua lege proposita, suâ autoritate confirmaret, verbis adeo serijs aspectum lascivum, condemnaverit. An non enim satis fuisset, adulteria, stupra & fornicationes prohibere? cur

ergo etiam de obtutibus usque adeo sollicitus fuit, qui tamen ex seipsis in nullius damnum redundant? Ad hoc, responsum dat Sanctus dignum ingenio suo, hoc est, divinum. Ait enim, Christum hac ratione faciliorem ad cælum viam complanasse. Fingite enim, licitum existimari aspectum talem libidinosum, de quo loquebamur, quanto difficilius erit, post illum non retinere in animo amabilem visæ formæ imaginem, illà non rapi, non inflammari, non cedere assultui, quem illico rebelles sensus movent, ut ab intuitu ad fornicationes, ad stupra & adulteria prorruamus; minus certè difficile nobis accidisset, ab ipso primo intuitu abstinere omnino; cuius enim facile est, non intueri, si modò aut vertat vultum, aut palpebram demittat, aut mentem aliò distrahat; minimè verò eadem facilitas est, resistere illis assultibus, qui aspectum jam factum consequuntur? ad hos enim reprimendos, vigore plus quàm humano opus est, virtute summâ, qualem vel sancti ipsi sibi adpromittere minimè audent; hac de causa concludit Chrysostomus: *propterea & Christus eum* Hom. *supplicio multavit, qui mulierem* 12 in E- *impudico aspectu fuerit contuitus, ut* pist ad *maiore labore nos liberaret.* Rom. Minus enim difficile est, ignem prævertere, ne in campo cultus & paleis pleno accendatur, quàm eundem rursus extinguere, cum jam stipulas attingit, & flamma impetuose dilatata, pleno incendio debacchatur. Jam ad propositum redeamus. Si vobis animus est,

ab

ab illis vos excessibus cum facilitate quadam continere, in quos affectus vestri incompositi, & malè frenati vos compulère, quomodi id efficietis Christiani? si nempe nec in modica parte, intelligite quæro, si nec in modica parte, inquam, eidem assentiamini. Si enim in modico illis satisfacitis, mihi credite, parvo temporis intervallo illis etiam in multo assentiri cogemini.

XII. Veramenimverò, quid sibi vult dolor ille nonnullorum, ob difficultatem non relabendi, quem jam à peccatis redivivi experiuntur? Crede sanè difficultatem esse maximam, si domi vestræ fomenta libidinis continuo retinetis, si, ubicunque oculus figitur, nil aliud in cubili vestro aut conclavi aspicit, quàm picturas lascivas, dedecorosa impuritatis trophæa, si sensibus vestris nec modicas etiam illecebras negare animus est, si ubi dormiendum, non nisi mollissimas plumas exposcitis, ubi comedendum, non nisi lautitias exquisitas, ubi bibendum, non nisi falerna generosissima; si tantus in vobis luxus est, ut vos feminarum instar comatis, exornatisque; si illorum identidem conversatione utamini, qui omnem ex animo pietatem, è vultu verecundiam eliminârunt; si nunquam sermocinamini, nisi discursus adhibeatis in narrationibus licentiosos, in proverbiiis impudentes, in desideriiis, quæ exprimunt, projectos; si omnis membrorum compositio, gestus & actus, omnes motus & verba, nil aliud sunt quàm calcaria, vos ad peccandum

instigantia; qui fieri potest, ut dum resistere tentationibus decernitis, difficultates maximas, tormentis, ac agoni pares non experiamini? id quod ego, exempli causâ, de peccati sensuum, & carnis dixi, vos ad quædam alia vicia, quibus natura prava assuetis, servatâ proportionem extendite, si nimirum proclivis es ad vindictam, de fundendum sanguinem, legem tibi ipsi statue, iram vix conceptam ac genitam in ipsis natalibus extinguendi & suffocandi; dissimulare enim in primordio verbum mordax & pungens, quantumvis molestum, tolerabile tamen accidit, si autem verbum accensa jam rixa exæstuat, quàm difficile accidet, è flagranti te incendio rursus evolvere? Tu verò qui immoderatus in lusum proruis, tibi ipsi impera, ut etiam invitatus, ad conventicula & lusuum domos non compareas. Resistere ab initio pravo illi, & dissolutis moribus socio, tibi durum videbitur, tolerandum tamen: verum si rursus consortium cum illo inces, quomodo à crimine te extricabis? Dedit natura avibus alas, auditores, sed cui fini? an ut virgulis viscatis aut laqueis se se expédiant, postquam iam illis se induère? minime gentium, sed ut illos evitent; hos enim prius effugere facilis negotii est, sed se se vis evolvere, è quantis alarum eversionibus, quanto labore, quot concussionibus opus est, irritis tamen. Illud ipsum, si Chrysostomo credimus, vobis accidet: bona documenta, & maxima, honesta proposita, sensus pii, alarum instar vobis serviant, non

ut è filis ac retibus per universum orbem à dæmonibus extensis vos extricemini, sed ne unquam in ea illabamini. Si enim semel intraveritis, difficillimum erit, volatu tam generoso fortique eniti, ut ex iis eluctemini. Sed quantumcunque resisteritis, capi eritis. Eja ergo, hæc hodierna die praxis nostra sit divinissima, quam, ne relabamur amplius, ad discamus, evitare nimirum occasiones peccandi etiam leves & exiguas, fugere laqueos: *Qui cavet laqueos, Prov. securus erit.* Si autem id, quod nostrarum partium est, probe adimpleverimus, Deo cætera, spe freti, relinquamus; quamvis enim donum perseverantiæ finalis sit gratuitum, Deus tamen, qui tantæ bonitatis est, non dedignabitur nobis quoque eandem clementer indulgere.

SERMO TRIGESIMUS OCTAVUS.

DIE MARTIS POST PASCHA.

Pax vobis, ego sum, nolite timere. Luc. 24.

Ix hominem reperire est, tam crasso, ac multiplici errori obnoxium, qui talia ac tanta esse censet universa, quanta apparent, & rerum, quæ sub aspectum veniunt, naturas, non nisi ab externa specie censet, æstimatque. Nocte serenâ oculos in cœlum sublevat rudis pastorculus, qui nullo unquam Astrolabio, aut quadrante Mathematico magnitudinem, distantiam, vel ordinem stellarum dimensus est, illasque cum Luna comparatas risu superbo omnes contemnit, velut minora duntaxat lumina, quæ majori famulantur. Et tamen hoc nimium quantum à vero alienum est, cum non sit ulla in firmamento stella, quamvis appareat minima, quæ non centies & ultra Lunam magnitudine superet. Quod si eidem dicatis, eadem stellas, quæ ipsi infimæ esse notæ videntur, toties orbe terrarum majores esse, ut ejusdem magnitudinem, aliæ viginti, aliæ quinquaginta, centenis, aliæ & quindenis vicibus complectantur, o quam difficilem ille vobis fidem adhibebit! Existimabit insuper, nonnullas illarum, quæ rapidissimâ velocitate moventur, firmas in cælis hæere, alias verò, quæ

R. P. Segneri Quadragesimale.

R r r